

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. н. Лаура Иванова Димитрова,
член на научно жури по процедура за заемане на академична длъжност „доцент“ в

Област на висше образование 8. Изкуства

Професионално направление

8.2. Изобразително изкуство (Декоративни изкуства и комбинаторика)

СУ „Св. Климент Охридски“

Факултет по науки за образованието и изкуствата

Катедра „Визуални изкуства“

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Област на висше образование 8. Изкуства, Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Декоративни изкуства и комбинаторика) участват двама кандидати – **гл. ас. д-р Красимира Любенова Дренска** и **д-р Розалия Георгиева Гилова**.

Конкурсът е обявен за нуждите на Факултета по науки за образованието и изкуствата на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в ДВ бр. 20 от 8 март 2024 г.

Процедурата на конкурса до настоящия момент напълно съответства на изискванията на държавните и университетските нормативни документи.

1. Първият участник в конкурса – гл. ас. д-р Красимира Любенова Дренска завършва специалност „Изобразително изкуство“ в СУ „Св. Климент Охридски“ съответно бакалавърска степен през 2011 г. и магистърска степен през 2012 г.

Защитава ОНС „доктор“ през 2017 г. с дисертационен труд в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по изобразително изкуство) на тема „Знаково-символно значение в произведенията на декоративно-приложните изкуства в обучението по изобразително изкуство за 7. клас на общообразователното училище“

В периода 2018 – 2020 г. тя работи, след спечелен конкурс, като асистент по дисциплините „Декоративни изкуства и комбинаторика“ и „Живопис и цветознание“ към Катедра „Визуални изкуства“ на Факултета по науки за образованието и изкуствата на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

След спечелен конкурс от декември 2020 година до настоящия момент **Красимира Дренска** е главен асистент по „Декоративни изкуства и комбинаторика“ към Катедра „Визуални изкуства“ на ФНОИ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Тя е утвърден и изявен автор в областта на съвременните визуални изкуства.

Член е на Съюза на българските художници, секция „Текстил“ и на сдружение „Изкуство в действие“.

Списъкът от творчески изяви на **Красимира Дренска** е дълъг и впечатляващ.

Тя е автор на 4 самостоятелни изложби, съответно:

2023 г. – „ОРНАМЕНТИ ФРАГМЕНТИ ХАРТИЯ“, галерия „Алма Матер“, София, България;

2021 г. – „ОРНАМЕНТИ“, Мраморно фойе на НДК, София, България;

2020 г. – „Ръчно рециклирана хартия“, галерия „Етюд“, София, България;

2020 г. – Самостоятелна виртуална изложба „Ръчно рециклирана хартия“ във виртуалното пространство ART Projects към сайта на ФНОИ.

Участията ѝ в международни и национални изложби и в кураторски проекти са над 130. Участията ѝ в национални и международни пленери и артистични симпозиуми са над 20.

Красимира Дренска е награждавана и номинирана многократно за творчеството си, както следва: 2024 г. – Награда на галерия „Христо Цокев“ в VI Национална изложба „Пролетен салон“, Галерия „Христо Цокев“, Габрово, България; 2020 г. – Награда за български автор в XII Международен конкурс на фондация „Аматерас“ за хартиено изкуство – Галерия „Сан Стефано“, София, България; 2018 г. – Номинация за приложни изкуства в Национално биенале „Тенец“ – Монтана, България; 2018 г. – Спонсорска награда на Ротари клуб в XIV Международен конкурс за Ex Libris на Регионална библиотека „Любен Каравелов“ – Русе, България; 2016 г. – Номинация за награда за български автор в IX Международен конкурс на фондация „Аматерас“ за хартиено изкуство малък формат – София, България; 2015 г. – Номинация за голямата награда в XI международен конкурс за екслибрис „Ex Libris – Ex Hereditate“, Русе, България; 2015 г. – Номинация за награда за български автор в X Международен конкурс на фондация „Аматерас“ за хартиено изкуство малък формат – София, България; 2014 г. – Номинация за сертификат в IX Международен конкурс на фондация „Аматерас“ за хартиено изкуство малък формат – София, България; 2013 г. – Почетно отличие в международен конкурс за Екслибрис „Вино и грозде“ – Сремски Карловци, Сърбия; 2012 г. – Откупна

награда в I Форум на малка графични форми – София, галерия „Сезони“, София, България; 2012 г. – Трета награда за живопис – I Национален студентски фестивал на изкуствата – ЮЗУ, Благоевград, България.

Тя съчетава успешно художественотворческата си дейност в областта на визуалните изкуства с научноизследователска дейност. Автор е на множество, посветени на изкуството и преподаването на изкуство, статии в научни списания и сборници; на студията „Знаково-символно значение на материала в произведенията на приложно-декоративните изкуства“, публикувана в Годишника на СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, Книга Изкуства, Том: 113, Година I, 2020, стр.:241-258, ISSN (print): 0861-821; на албума-каталог „ОРНАМЕНТИ ФРАГМЕНТИ ХАРТИЯ“, издаден от Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2023, ISBN:978-954-07-5829-9.

Съществена част от изследванията ѝ, и съответно научните ѝ трудове, са свързани с декоративните изкуства.

Красимира Дренска е ръководител на два проекта по Фонд „Научни изследвания“ на Софийския университет, съответно:

„Галерия „Алма Матер“ към ФНОИ. Художественотворчески изяви, посветени на 135-годишнината на Софийския университет“, проект № 80-10-33/20.04.2023;

„ARTel“, проект № 80-10-99/25.03.2021.

Тя е ръководител и на два проекта по Националната научна програма „Млади учени и постдокторанти“:

„Орнамент – трансформация в хартия“, № 22-914/01.04.2021. Авторски проект с реализирана публикация и самостоятелна изложба;

„Ръчно рециклираната хартия като изящно изкуство“, № РД 22-782/01.04.2020. Авторски проект с реализирани две публикации и самостоятелна изложба.

Участник е в над 10 проекта, реализирани по Фонд „Научни изследвания“ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Творчеството на **Красимира Дренска** многократно е рецензирано в научни статии, албуми, каталози и др.

В настоящия конкурс **Красимира Дренска** се представя със статиите: „Орнаменти“, публикувана в електронно списание „Визуални изкуства и музика“, том: 3, 2021, стр.: 98-106, ISSN (online): 2683-1392, статия; „Техниката на ръчно рециклираната хартия и мястото ѝ в съвременното пластично изкуство“, публикувана в електронно списание „Визуални изкуства и музика“, том: 1, брой:1, 2020, стр.:108-124, ISSN (online): 2683-1392; „Художественотворчески възможности на ръчно

рециклираната хартия. (Анализ на интервюта, проведени със съвременни български и чуждестранни художници)“, Сборник с доклади от VII Международна научна конференция „Еволюция срещу революция или за моделите на развитие“, 2020, стр.:503-513, ISBN:978-619-7404-15-9.

Със студията „Знаково-символно значение на материала в произведенията на приложно-декоративните изкуства“, публикувана в Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, Книга Изкуства, Том:113, Година I, 2020, стр.:241-258, ISSN (print):0861-821.

С албума-каталог „ОРНАМЕНТИ ФРАГМЕНТИ ХАРТИЯ“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2023, ISBN:978-954-07-5829-9.

С две от самостоятелните си изложби: „ОРНАМЕНТИ ФРАГМЕНТИ ХАРТИЯ“, галерия „Алма Матер“, София, България, 2023 г.; „ОРНАМЕНТИ“, Мраморно фоайе на НДК, София, България, 2021 г.; и с участията си в 8 международни и национални изложби и изложби по кураторски проекти, състояли се в периода 2021 – 2023 г., както и с избрани художествени творби, определени съгласно техниките като творби от рециклирана хартия, творби в смесена техника и компютърно генерирана графика.

Хабилитационният труд на гл. ас. д-р Красимира Дренска с название „ХАРТИЯ ОРНАМЕНИ ФРАГМЕНТИ“ изразява авторската ѝ позиция, представя убедително и пълно творческите ѝ търсения и акцентира на деликатното влияние на декоративните изкуства в нейната работа.

Включените в труда творби са участвали в общи изложби, конкурси, форуми за изкуство, проекти, пленери и симпозиуми, както в страната, така и в чужбина.

Някои от произведенията са от самостоятелните изложби на Красимира Дренска: „Ръчно рециклирана хартия“ в галерия „Етюд“, София (2019), „ОРНАМЕНТИ“ в Мраморно фоайе на НДК, София (2021) и „ХАРТИЯ ОРНАМЕНТИ ФРАГМЕНТИ“ в галерия „Алма Матер“, София (2023).

Издаденият от Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ албум-каталог с творби на Красимира Дренска е основата, върху която тя изгражда своя хабилитационен труд.

Представените в хабилитационния труд творби разкриват разнородните търсения на авторката, и в същото време стоят цялостно, следвайки организация и ритъм, характерни за декоративните изкуства.

Творбите от рециклирана хартия са естетични, с подчертано балансиращи композиционни елементи. Те изпълняват не само декоративни функции. В основата на

всички творби са заложени авторски концепции, свързани с идеята за непрестанния кръговрат и преобразуването в природата и човешкия живот, където създанието и разрушението са взаимосвързани. Това, колкото универсално, толкова и субективно преживяване и осмисляне на действителността, намира аналогия в процеса на рециклиране на хартията, където се осъществява трансформация на вече съществуващите изделия, творби и форми в нови предмети, творби и форми, които от своя страна стават и носители на ново съдържание.

За авторката рециклираната хартия и съзидателният творчески процес са не просто материал и техника, а пропита от история материя и осъзнат креативен акт, при които промяната, преобразуването на изпълните предназначението си вещи, на изигралите ролята си „действащи лица“, се превръщат в съставните елементи на една нова цялост. Това ясно личи в творбите: „Пясък във времето“, „Старите преди на баба“, „Каменно лице“, „Облекло на дърво“, „Липсващи парчета“, „Свързани“, „Взаимовръзки“.

Древните артефакти, универсалните символи, митовете и легендите са източници на влияние и вдъхновение за **Красимира Дренска**. Тя акцентира на фрагментарността, на способността на човешкото съзнание да запазва във файловете на паметта си избрани впечатляващи моменти, „парчета“ от преживяното. В нейна интерпретация тези „фрагменти“ добиват нов живот, превръщат се в органична част от тъканта на творбите, свързват миналото с настоящето, традициите със съвременността. Като пример бих посочила произведенията: „Тотеми“, „Родословно дърво“ I и II, „Митът за Сизиф“, „Парчета сътворение“, „Разказ за сътворението“, „Контролиран хаос“, „Слънчеви фази“, „Допълване“.

Красимира Дренска избягва „бъбривостта“ на разказа, прекалената близост до натурата, сюжетността и буквалните заемки от първоизточниците. Тя преосмисля и творчески интерпретира характерната за декоративните изкуства образност, композиционни решения, символи, традиционни стойности. „Пресъздаването“, „претворяването“, „наподобяването“ биват заменени от продължителен и сложен процес на „еволюционен“ преход, при който различията постепенно се заличават чрез стилизация, естетизация и преосмисляне на стойностите в стремеж към едно всеобщо единство. „Фрагментите“ в интерпретациите на **Красимира Дренска** са части, модули, градивни елементи на нейните единни, балансирани и хармонични произведения – „Следващо слънце“, „Стари черги“, „Фрагменти разкази“, „Пейзажи от сънища“, „Фрагменти“.

При творбите, спадащи към т. нар. компютърно генерираната графика, **Красимира Дренска** интерпретира идеи, цели произведения, отделни образи или фрагменти, заимствани от вече съществуващи авторски творби. Това е характерно за произведенията – „Цветето на живота“, „В покой“, „Аmore“, „Стой неподвижно“, „Място за молитва“, „Изкуството на войната“, и за диптиха „Вход/Изход“. Авторката използва техниката на дигиталния колаж и създава творби цялостни и балансирани, вариращи от миниатюри до широкомащабни графики.

Бих искала да акцентирам на сполучливо направената селекцията от творби съобразно характера на настоящия конкурс и естетски издържаното оформление на хабилитационния труд.

Красимира Дренска работи в различни области на съвременните визуални изкуства, но тази разнопосочност не създава пречка произведенията ѝ да бъдат обединени от общ пластичен възглед, основаващ се на синтез на формите, стилизация и знаковост.

За артистичната ѝ оригиналност и успехите ѝ като съвременен автор в областта на визуалните изкуства безспорно допринася нейното специално отношение, афинитетът ѝ към декоративните изкуства, изследванията ѝ, както научни, така и творчески, в тази област.

Селектираните авторски творби, артистични изяви, статии и студия, са специално съобразени със спецификата на настоящия конкурс и са доказателство за задълбочените интереси и високия професионализъм на **гл. ас. д-р Красимира Дренска** в областта на декоративните изкуства.

На това съчетание от артистична креативност и изследователска целенасоченост се дължат и отличните резултати от педагогическата дейност на **гл. ас. д-р Красимира Дренска**, успешната ѝ работата със студентите от специалностите „Изобразително изкуство“ и „Графичен дизайн“ по дисциплината „Декоративни изкуства и комбинаторика“, както и по другите дисциплини, които тя преподава в бакалавърските и магистърските програми.

Тя е автор на програми с лекционни курсове и упражнения по следните дисциплини: задължителна дисциплина „Знаци и символите в декоративно-приложните изкуства“ за ОКС Магистър (ПН 1.3), специалност „Изобразително изкуство“, МП „Педагогика и семиотика на изобразителното изкуство“ – 3 сем. (лекции и упражнения); задължителна дисциплина „Декоративни изкуства и комбинаторика III част“ за ОКС Бакалавър (ПН 1.3), специалност „Изобразително изкуство“ (лекции + упражнения);

задължителна дисциплина „Декоративни изкуства и комбинаторика III част“ за ОКС Бакалавър (ПН 8.2), специалност „Графичен дизайн“ (лекции + упражнения); избираемата дисциплина „Изкуството в музея – посещения на музеи и галерии“ за ОКС Бакалавър (ПН 1.3), специалност „Изобразително изкуство“ (упражнения).

Участва в актуализиране на съдържанието на учебни програми за дисциплините: избираема дисциплина „Ателие Моден дизайн I част“ за ОКС Бакалавър (ПН 1.3), специалност „Изобразително изкуство“ (упражнения); избираема дисциплина „Ателие Моден дизайн II част“ за ОКС Бакалавър (ПН 1.3), специалност „Изобразително изкуство“ (упражнения); избираема дисциплина „Символите в декоративно-приложните изкуства“ за ОКС Бакалавър (ПН 8.2), специалност „Графичен дизайн“ (упражнения).

Красимира Дренска разработва уроци, задачи, ресурси, подходящи за работа в онлайн среда в следствие на ограниченията заради пандемията от Covid 19 и организира електронни курсове по учебните дисциплини в системата за електронно обучение на СУ Moodle. Организира и провежда контролни и изпитни конферанси. Организира и провежда извънаудиторни занимания в музеи, галерии, пленерна обстановка. Работи със студенти и докторанти, включително в научноизследователски и художественотворчески проекти.

В качеството си на заместник ръководител, а в последствие и ръководител на галерия „Алма Матер“, **Красимира Дренска** извършва организационна и координационна работа съвместно с докторантите към катедрата, планира и направлява работата на художествената галерия.

Напълно съм съгласна с изложените от **Красимира Дренска** приноси.

Накрая бих искала да отбележа, че дисциплината „Декоративни изкуства и комбинаторика“ е насочена към запознаване със същността и значението на декоративно-приложните изкуства и тяхното историческо развитие. В рамките на тази дисциплина се изучават както основни изразни средства, техники и технологии, характерни за традиционните декоративно-приложни изкуства, така и изразни средства, техники и технологии, характерни за съвременните форми на декоративно-приложните изкуства; добиват се знания и практически умения в съответната област, създават се художествени творби и проекти за творби. В този контекст благодарение на своите творчески постижения, педагогически, практически и организационни умения и теоретични познания **гл. ас. д-р Красимира Дренска** работи със студентите успешно и постига отлични резултати. Вземайки предвид всичко изложено от мене до тук относно участието на **гл. ас. д-р Красимира Любенова Дренска** в конкурса за заемане на

академична длъжност „доцент“ в Област на висше образование 8. Изкуства, Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Декоративни изкуства и комбинаторика), давам убедено обща положителна и максимално висока оценка на нейната кандидатура. Смятам, че гл. ас. д-р **Красимира Любенова Дренска** напълно изпълнява изискванията за заемане на академична длъжност доцент по Декоративни изкуства и комбинаторика в П.Н. 8.2. Изобразително изкуство.

2. Вторият участник в конкурса – д-р **Розалия Георгиева Гигова** завършва бакалавърска и магистърска степен в специалност „Изкуствознание“ в Националната художествена академия в периода 1996 – 1999 г.

В периода 1998 – 1999 г. завършва специалност „Педагогика на изобразителните изкуства“ в Национална художествена академия „Н. Павлович“, София.

През 2004 г. придобива ОНС „доктор“ в Националната художествена академия“, шифър : 05. 08. 04 Изкуствознание и изобразителни изкуства, с тема на дисертационния труд „Вещта в образно-празнична ситуация/Символика на вещите в съвременната сватба/“.

В периода 2010 – 2012 г. **Р. Гигова** придобива магистърска степен в Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания (департамент: Съвременно изкуство, специалност: съвременно испанско изкуство).

Осъществява следните постдокторантски научни проекти: 2004 – 2005г. Виенски университет, Виена, Австрия, Департамент Социална и културна антропология, пост-докторантски изследователски проект на тема „Антропология на материалната култура“, научен ръководител проф. Томас Филитц.; 2006 – 2007 г. Университетът Хумболт, Берлин, Германия, Институт по история на изкуството, пост-докторантски изследователски проект на тема „Немско-български връзки в изкуството (20-те -30-те години на XX в.)“, научен ръководител: проф. Адам Лабуда.

Тя е член на СБХ, секция „Критика“.

Розалия Гигова участва в международни научни и образователни проекти: 2011 г. – Научен проект „Стампа“, Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания, Департамент История на съвременното изкуство; длъжност: сътрудник и изследовател; 2012 г. – Държавен културен център „Волтурно“, Мадрид; държавен културен център „Алфредо Краус“, Мадрид; държавен културен център „Хосе Луйс Лопез Васкес“, Мадрид, Испания; 2003 – 2004 г. Сътрудник към научно-изследователски проект, поръчан от Европейската комисия. Проучване № 2003 г. – 4879, наредено от Европейската комисия

за инвентаризация на националните системи за публични гаранции в 31 държави. Обединение на националните музеи, Etablissement Public a Caractere Industriel et Commercial (EPIC) Париж (Франция) в сътрудничество с Staatliche Museen zu Berlin, Preußischer Kulturbesitz. Берлин (Германия).

Участник е и в 10 национални научни, образователни и художествени проекта.

Тя е автор на 32 научни публикации и на книгата „Художникът Иван Пенков (1897 – 1957). Живот и творчество“ / The Artist Ivan Penkov (1897-1957). Life and Work, Sofia, 2013, ISBN 978-954-9387-72-8.

Изявява се като успешен изследовател в областта на изкуството и историята на изкуството. Научните ѝ трудове са многократно цитирани.

Розалия Гигова няма артистични изяви в областта на визуалните изкуства и не създава творби в областта на декоративните изкуства.

От предоставените от **Розалия Гигова** материали за този конкурс е видно, че педагогическата ѝ дейност е свързана единствено с лекции по история на изкуството, създаване на културна програма и организиране на учебно съдържание в Държавните културни центрове „Волтурно“, „Алфредо Краус“ и „Хосе Луйс Лопез Васкез“ в Мадрид, Испания по време на участието ѝ в международен научен и образователен проект през 2012 г.

В настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Област на висше образование 8. Изкуства, Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Декоративни изкуства и комбинаторика) **д-р Розалия Гигова** представя като свой хабилизационен труд книгата си „Художникът Иван Пенков (1897 – 1957). Живот и творчество“, The Artist Ivan Penkov (1897 – 1957). Life and Work, Sofia, 2013, ISBN 978-954-9387-72-8 и 16 свои научни публикации, свързани с изследвания в областта на изкуството и историята на изкуството и фолклора.

Представените научни трудове са задълбочени и стойностни. Напълно съм съгласна с посочените от авторката приноси. От друга страна смятам, че въпросните трудове и приноси нямат пряко отношение към настоящия конкурс за доцент по Декоративни изкуства и комбинаторика.

Както споменах по-горе, дисциплината „Декоративни изкуства и комбинаторика“ е насочена към запознаване със същността и значението на декоративно-приложните изкуства и тяхното историческо развитие. В рамките на тази дисциплина се изучават както основни изразни средства, техники и технологии, характерни за традиционните декоративно-приложни изкуства, така и изразни средства, техники и технологии,

характерни за съвременните форми на декоративно-приложните изкуства; добиват се знания и практически умения в съответната област; създават се художествени творби и проекти за творби. В този контекст добрата теоретична подготовка и дейността на **д-р Розалия Георгиева Гигова** като изследовател и критик на изкуство, не са достатъчни за да покрият изискванията на конкурса. При **д-р Розалия Гигова** липсват две задължителни и необходими условия, гарантиращи успешната работа по съответната дисциплина – тя няма артистични изяви и не създава творби в областта на декоративните изкуства, а педагогическият ѝ опит е малък (лекции по история на изкуството изнесени през 2012 г. в рамките на международен научен и образователен проект), след 2012 г. – педагогически дейност липсва. Вземайки предвид всичко изложено от мене относно участието на **д-р Розалия Георгиева Гигова** в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в Област на висше образование 8. Изкуства, Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Декоративни изкуства и комбинаторика), смятам, че кандидатурата на **д-р Розалия Георгиева Гигова** НЕ отговаря на условията за заемане академичната длъжност доцент по Декоративни изкуства и комбинаторика в П.Н. 8.2. Изобразително изкуство.

Заключение

Основавайки се на всичко казано до тук, смятам, че кандидатурата на **гл. ас. д-р Красимира Любенова Дренска** е в пълно съответствие с условията на конкурса и убедено предлагам **гл. ас. д-р Красимира Любенова Дренска** да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ в Област на висше образование 8. Изкуства, Професионално направление 8. 2. Изобразително изкуство (Декоративни изкуства и комбинаторика) за нуждите на Факултета по науки за образованието и изкуствата на СУ „Св. Климент Охридски“.

04. 06. 2024 г.

Проф. д. н. Лаура Димитрова